

УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

УДК 336.76:338.46:339.13]-029:6

UDC 336.76:338.46:339.13]-029:6

С. М. Шкарлет, д. е. н., професор, заслужений діяч науки і техніки України,
М. В. Дубина, д. е. н., доцент,
О. С. Жук, к. е. н.

S. M. Shkarlet, Doctor of Economic Sciences, Professor, Honored Worker of Science and Technology of Ukraine,
M. V. Dubyna, Doctor of Economics, Associate Professor,
O. S. Zhuk, Candidate of Economic Sciences

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ КАТЕГОРІЇ «FINTECH»

THEORETICAL ASPECTS OF THE DETERMINATION OF THE CATEGORY «FINTECH»

Актуальність теми дослідження. FinTech відіграє ключову роль у розвитку ринку фінансових послуг. Сучасні інноваційні технології мають значний потенціал до трансформації такого ринку й підвищення якості надання фінансовими установами послуг своїм клієнтам.

Постановка проблеми. Зростання важливості впровадження FinTech у роботу фінансових установ зумовлює необхідність поглиблення теоретичних засад розробки та реалізації таких інновацій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню розвитку фінансових технологій присвячено праці вітчизняних та закордонних учених, до яких варто віднести таких: А. Бухтіарова, С. Волосович, В. Діденко, І. Дяконова, А. Мазаракі, Н. Морозко, Н. Пантелєєва, Г. Поченчук, Т. Ankenbrand, Т. Nakashima, А. Ross, P. Schueffel, Shan L. Pan та ін.

Виділення недосліджених частин загальної проблеми. Проте залишається не до кінця науково обґрунтованою сутність FinTech та теоретичні положення щодо особливостей функціонування суб'єктів, які розробляють та впроваджують такі технології.

Постановка завдання. Метою роботи є поглиблення теоретичних положень розробки та впровадження FinTech на ринку фінансових послуг.

Виклад основного матеріалу. Розглянуто теоретичні положення щодо визначення сутності FinTech як окремої категорії. Досліджено концептуальні засади вже сформованих наукових підходів до трактування її змісту, що дало змогу виділити серед них такі: розгляд FinTech як інноваційних фінансових технологій, що впроваджуються фінансовими установами; дослідження FinTech як окремої галузі національного господарства, яку запропоновано розглядати як сукупність FinTech-установ. Теоретичні положення пізнання сутності FinTech було поглиблено через використання двох категорій: «FinTech-компанія» та «FinTech-установа».

Висновки. У статті поглиблено теоретичну сутність FinTech, визначено базові підходи до розгляду його природи.

Ключові слова: FinTech; FinTech-галузь, FinTech-компанія; FinTech-установа; FinTech-послуга; банк; небанківська установа.

DOI: 10.25140/2410-9576-2019-1(17)-148-157

Актуальність теми дослідження. FinTech як уже невід'ємна частина сучасного життя є об'єктивною умовою подальшого розвитку ринку фінансових послуг та всієї фінансової сфери країни. Фінансові технології володіють тим колосальним і не до кінця усвідомленим та вивченим

Urgency of the research. FinTech plays a key role in the development of the financial services market. Modern innovative technologies have significant potential for transforming such a market and improving the quality of providing financial services to their clients.

Target setting. The growing importance of FinTech introduction into the work of financial institutions also requires the need to deepen theoretical foundations for the development and implementation of such innovations.

Actual scientific researches and issues analysis. Works of domestic and foreign scientists are devoted to the study of financial technologies development, the main researches include the works of the following scientists: A. Bukhtiarova, S. Volosovych, V. Didenko, I. Diakonova, A. Mazaraki, N. Morozko, N. Pantieleieva, H. Pochenchuk, T. Ankenbrand, T. Nakashima, A. Ross, P. Schueffel, Shan L. Pan others.

Uninvestigated parts of general matters defining. However, the FinTech essence and the theoretical position regarding peculiarities of the functioning of the entities that develop and implement such technologies remain unexplained.

The research objective. The aim of the work is to deepen theoretical principles of the development and implementation of FinTech in the financial services market.

The statement of basic materials. Theoretical positions concerning the definition of the essence of FinTech as a separate category are considered. Conceptual foundations of already formed scientific approaches to the interpretation of its content are explored, which allowed allocating among them the following: consideration of FinTech as an innovative financial technology implemented by the financial one; the study of FinTech as a separate industry of the national economy, which is proposed to be considered as a set of FinTech institutions. Theoretical provisions of the knowledge of the FinTech essence is deepened using two categories: the FinTech-company and the FinTech-institution.

Conclusions. Within the article, the theoretical essence of FinTech is analyzed, basic approaches to the consideration of its nature are defined.

Keywords: FinTech; FinTech industry, FinTech-company; FinTech-institution; FinTech-service; bank; non-banking institution.

УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

потенціалом для реалізації трансформацій в окресленій сфері. Їх активне впровадження дає змогу отримати вагомні позитивні зрушення у функціонуванні ринку фінансових послуг, поступово змінити сам процес взаємодії між споживачами та виробниками фінансових послуг.

Постановка проблеми. Саме важливість розвитку FinTech у країні визначає й потребу в ґрунтовних дослідженнях теоретичних, методичних та практичних аспектів їх створення та впровадження. Розуміння особливостей активного виникнення FinTech, специфічних рис його існування, потенціалу до зміни сфери фінансових послуг та впливу на інші сфери та галузі національної економіки є важливим із позиції підвищення якості надання фінансових послуг та рівня захисту прав їхніх споживачів, зростання конкуренції на ринку фінансових послуг, забезпечення інформаційної прозорості діяльності банківських та небанківських установ та загалом інноваційного розвитку країни.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання дослідження сутності та особливостей створення і впровадження інноваційних технологій у діяльність фінансових установ розглядалися в роботах як вітчизняних: Л. Алексеєнко, А. Бухтіарова, С. Волосович, В. Діденко, Л. Дудинець, І. Дяконова, В. Ерастов, Л. Жердецька, І. Карчева, В. Коваленко, А. Кучеренко, А. Мазаракі, Н. Морозко, Н. Пантелєєва, О. Помазун, Г. Поченчук, А. Семенов, М. Тарасюк, так і закордонних науковців: T. Ankenbrand, D. Bieri, A. Dietrich, S. Frame, P. Gomber, In Lee, J-A. Koch, D. Leidner, C. Leong, I. Micu, A. Micu, G. Navaretti, T. Nakashima, A. Pozzolo, A. Ross, Sanjiv R. Das, P. Schueffel, M. Siering, Shan L. Pan, B. Tan, D. Varga, L. Wall, L. White, Yong Jae Shin.

Виділення недосліджених частин загальної проблеми. Проте, незважаючи на численні напрацювання вітчизняних та зарубіжних вчених у сфері розвитку FinTech, актуальними залишаються питання поглиблення теоретичних аспектів розробки та впровадження в практичну діяльність нових інноваційних фінансових технологій, пізнання процесів їхнього впливу на розвиток ринку фінансових послуг. Недослідженими залишаються питання сутнісного визначення FinTech, особливостей його існування в сучасних умовах активної розбудови інформаційного суспільства.

Постановка завдання. Метою цієї роботи є поглиблення теоретичних положень сутності FinTech.

Виклад основного матеріалу. Розпочнемо дослідження з обґрунтування сутності дефініції «фінансові технології» та вже наявних підходів до розгляду її змісту. Аналіз значної кількості наукових робіт засвідчує існування поліваріантності в її трактуванні. Переважна більшість науковців розглядають FinTech як окремий вид технологій, яким притаманні власні специфічні риси. Загалом такий підхід є логічним, однак його використання не дає змоги повністю відобразити всі особливості розвитку FinTech. У Табл. 1 наведено концепції розгляду FinTech як виду сучасних інноваційних технологій.

Таблиця 1

Концепції розгляду сутності FinTech як інноваційних технологій

Зміст дефініції 1	Автор, джерело 2
FinTech варто розуміти як технології, які використовуються у фінансовій галузі для оптимізації витрат, збільшення доданої вартості у своїх продуктах, швидкодії проходження всіляких процесів, безпеки тощо [4, с. 794].	Дудинець Л. А. Розвиток фінансових технологій як фактор модернізації фінансової системи. <i>Глобальні та національні проблеми економіки</i> . 2018. Вип. 22. С. 794–798.
FinTech – це створення нових можливостей та викликів для фінансового сектору – від споживачів до фінансових установ та регуляторів [19].	FinTech. The World Bank. URL: https://www.worldbank.org/en/topic/fintech .
FinTech – комп'ютерні програми та інші технології, що використовуються для підтримки або надання банківських та фінансових послуг [27].	Oxford dictionary. FinTech. URL: https://en.oxforddictionaries.com/definition/fintech .
Fintech – технологічно дозволені фінансові інновації, які можуть привести до нових бізнес-моделей, додатків, процеси або продукти, що мають супутні матеріальні наслідки для фінансових ринків та інституцій надання фінансових послуг [21; 31, с. 8].	FSB. Financial Stability Board. URL: http://www.fsb.org/wp-content/uploads/R140219.pdf . Sound Practices: Implications of fintech developments for banks and bank supervisors / Basel Committee on Banking Supervision. 2017. 49 p. URL: https://www.bis.org/bcbs/publ/d431.htm .

УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Продовження таблиці 1

1	2
Fintech – це інноваційні технології, які використовуються фінансовими інститутами, органами державного управління, торговельними організаціями для задоволення потреб споживачів фінансових, адміністративних послуг та товарів в умовах розвитку економіки споживання [7, с. 8].	Мазаракі А., Волосович С. Fintech у системі суспільних трансформацій. <i>Вісник КНТЕУ</i> . 2018. № 2. С. 5–16.
FinTech відноситься до різних фінансових технологій, які використовуються для автоматизації процесів у фінансовій сфері від рутинних, ручних завдань до нерутинних, когнітивних рішень [29].	Sanjiv R. Das. The Future of FinTech. URL: https://rdsas.github.io/Papers/fintech.pdf .
FinTech – центральна концепція структурних змін і оцифрування в галузі фінансових послуг, що супроводжується встановленням нових типів угод і процедур у класичних сферах банківської діяльності, таких як кредитування, інвестиційні стратегії та платежі [32].	The Statistics Portal. URL: https://www.statista.com/statistics/893954/number-fintech-startups-by-region .
FinTech – це слово, створене шляхом поєднання «фінансів» і «технологій», це ІТ технології, які використовуються у фінансовому світі. FinTech – по суті те, що має потенціал для зміни способу функціонування фінансів, технології, які можуть сприяти новим формам фінансування й породжують нові фінансові послуги [33].	Tokushi Nakashima Creating credit by making use of mobility with FinTech and IoT. <i>IATSS Research</i> . 2018. № 42. P. 61–66.
FinTech – інновації у сфері фінансової грамотності та освіти, роздрібних банківських послуг, інвестицій і навіть криптовалют, таких як біткоїн [1, с. 5].	Банки та фінтех-компанії: сила – в єдності. <i>Фінансовий пульс</i> . URL: http://finpuls.com/upload/docs/news/banking/reviews/%D0%91%D0%B0%D0%BD%D0%BA%D0%B8%20%D1%82%D0%B0%20%D1%84%D1%96%D0%BD%D1%82%D0%B5%D1%85-%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D0%BF%D0%B0%D0%BD%D1%96%D1%97.pdf .
FinTech – акронім, що означає фінансову технологію, що поєднує досвід банку із сучасними методами управління, наукою та комп'ютером [15].	Bettinger A. Fintech: A series of 40 time shared models used at Manufacturers Hanover Trust Company. <i>Interfaces</i> . 1972. № 2 (4). P. 62–63.
Fintech – це інноваційний спосіб використання технологій у розробці та наданні фінансових послуг, що трансформуює банківський світ шляхом використання штучного інтелекту, технологій Dig Data, цифрових платежів тощо [24, с. 41].	Kshitika Ramesh Desai, Meena V., Vinutha V., Kavitha Jayakumar. Fintech Innovations and Its Impact on the Profitability of Selected Banks. <i>International Journal of Business and Management Invention</i> . 2019. Vol. 8. Issue 01. Ver. V. P. 41–45.
FinTech визначається як програмне рішення для інноваційних продуктів, послуг та процесів у фінансовій сфері, поліпшення процесу надання фінансових послуг, його зміна [23, с. 3].	IFZ FinTech Study 2018. An Overview of Swiss FinTech / Editors Ankenbrand T., Dietrich A., Bieri D. Institute of Financial Services Zug IFZ. URL: https://www.swissbankers.ch/de/media/12224/A1223826_FinTech_IH_web_Es.pdf.aspx .
Термін «FinTech» (іноді: fintech, fin-tech, або Fintech) є неологізмом, який походить від слів «фінансові» і «технології» і описує взагалі поєднання сучасних технологій, пов'язаних з Інтернетом (наприклад, хмарні технології, мобільний Інтернет) із індустрією фінансових послуг (наприклад, кредитування грошей, трансакційна банківська діяльність) [22, с. 3].	Gomber P., Koch J.-A., Siering M. Digital Finance and FinTech: Current Research and Future Research Directions. <i>Journal of Business Economics</i> . 2017. Vol. 87. Issue 5. P. 537-580.

Джерело: складено авторами

Отже, розгляд FinTech як сукупності технологій, що використовуються у фінансовій сфері, є виправданим та найбільш популярним. Проте багато науковців у своїх дослідженнях здійснюють спробу конкретизувати сутність таких послуг, їх види, що породжує нові неузгоджені концепції

УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

визначення сутності FinTech. Наприклад, А. Мазаракі та С. Волосович дійсно правильно окреслюють FinTech як сукупність інноваційних технологій [7, с. 8]. Також автори намагаються конкретизувати тих суб'єктів, що використовують такі технології, і до них відносять: фінансові інститути, органи державного управління, торговельні організації. Однак, на наш погляд, до таких суб'єктів варто віднести, насамперед, фінансові установи. У подальшому такі організації вже надають послуги іншим економічним агентам. З іншого боку, враховуючи сучасні тренди поширення FinTech у світі, коли такі технології впроваджують у свою діяльність соціальні мережі, світові виробники послуг у сфері електронної комерції, то окреслений підхід є правильним. Проте перелік таких суб'єктів варто деталізувати, оскільки не всі торговельні мережі та інші суб'єкти впроваджують FinTech.

Іншим найбільш поширеним підходом до розгляду сутності фінансових технологій є розгляд FinTech як окремої галузі, індустрії в системі національного господарства. У цьому випадку науковці визначають його зміст як окрему частину інформаційної індустрії, яку прийнято розглядати як: 1) організації, які публікують інформацію через онлайнні послуги або через розповсюдження на дискеті або CD-ROM; 2) усі комп'ютерні, комунікаційні та пов'язані з електронікою організації, включаючи обладнання, програмне забезпечення та послуги [17].

У міжнародній енциклопедії соціальних наук зазначено, що інформаційна індустрія включає групу підприємств та організацій, метою яких є виробництво та обробка інформації, а також розробка інфраструктури та механізмів доставки для поширення інформації [5]. У Табл. 2 наведено перелік підходів до розгляду сутності FinTech як окремої галузі національної економіки.

Науковці, які трактують Fintech як окрему галузь, насамперед розглядають його як сукупність окремих економічних одиниць, діяльність яких пов'язана з впровадженням нових технологій у сфері надання фінансових послуг. У статті 260 Господарського кодексу України зазначено, що галузь економіки – сукупність виробничих одиниць, які здійснюють однакові або подібні види виробничої діяльності [2].

Таблиця 2

Наукові концепції розгляду сутності FinTech як окремої галузі, індустрії

Зміст дефініції	Автор, джерело
FinTech означає сферу фінансової системи економіки, яка об'єднує компанії, що використовують новітні розробки для надання якісніших фінансових послуг. У вужчому значенні фінтехами називають самі компанії, які належать до цієї галузі [10, с. 52].	Поченчук Г. М. FinTech у структурі фінансової системи. <i>Глобальні та національні проблеми економіки</i> . 2018. Вип. 21. С. 49–55.
Fintech – нова фінансова галузь, яка використовує технології для покращення фінансової діяльності [30, с. 5-6].	Schueffel P. Taming the Beast: A Scientific Definition of FinTech. <i>Journal of Innovation Management</i> . 2016. Vol. 4. No. 4. P. 32–34.
Fintech – це галузь, яка включає в себе технології для банківських та корпоративних фінансів, ринків капіталів, фінансової аналітики, платежів та управління персональними фінансами, крім того, приватні інвестиції та венчурні інвестиції в приватній власності [8, с. 5-6].	Морозко Н., Диденко В. Основные тренды развития индустрии финансовых технологий: монография. Москва: РУСАЙНС, 2017. 176 с.
Fintech – це галузь, що складається з компаній, які використовують технології для підвищення ефективності фінансових систем та надання фінансових послуг [18].	Fintech Innovation: An Overview Clement Ancrì, Board of Governors of the Federal Reserve System. 19 October 2016, Washington D.C.
Fintech - нова галузь, яка включає всі нові інновації у сфері фінансових послуг, які впроваджуються завдяки новим розробкам, що використовуються в галузі фінансових послуг [25, с. 380].	Micu I., Micu A. Financial technology (Fintech) and its implementation on the Romanian non-banking capital market. <i>Practical Application of Science</i> . 2016. Vol. IV. Issue 2 (11). P. 379-384.

Джерело: складено авторами

Таким чином, про існування окремої галузі можна говорити, коли існує сукупність економічних суб'єктів, що надають однакові за своєю природою послуги, тобто в основі такого розуміння галузі

УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

як категорії використовується інституційний підхід. Однак Н. Морозко та В. Діденко, надаючи таке визначення Fintech: галузь, яка включає в себе технології для банківських та корпоративних фінансів, ринків капіталів, фінансової аналітики, платежів та управління персональними фінансами, крім того, приватні інвестиції та венчурні інвестиції в приватній власності [8, с. 5-6], не акцентують увагу саме на тих суб'єктах, що складають основу нової галузі національної економіки, а лише констатують наявність нових технологій у цій сфері. Г. Поченчук стверджує, що Fintech – сукупність компаній, що використовують новітні технології для надання фінансових послуг [10, с. 52]. Проте, як виокремити такі компанії із загальної сукупності всіх фінансових посередників, не зрозуміло, оскільки значна кількість банківських і небанківських фінансових установ на сьогодні використовують інноваційні технології у своїй діяльності, але цілком логічно допустити, що не всі вони є інноваційними та такими, роботу яких можна віднести до Fintech. Отже, обґрунтувати сутність Fintech як окремої галузі національного господарства досить складно, оскільки важко визначити тих економічних суб'єктів, які будуть основою та відігравати ключову роль у її розвитку.

Обґрунтування змісту Fintech як сукупності інноваційних технологій на ринку фінансових послуг є цілком зрозумілим та логічним. Однак, з іншого боку, також виникає питання: чи всі нові технології, що впроваджуються фінансовими username, є Fintech? Окреслені в таблиці 1 концепції розгляду Fintech здебільшого дають підстави стверджувати, що так. Проте про розвиток саме Fintech активно почали говорити в останні п'ять років, але фінансові установи і до цього впроваджували фінансові технології у своїй діяльності, покращуючи сферу надання фінансових послуг.

Багато вчених та практиків стверджують, що Fintech – це виключно ті компанії, що надають фінансові послуги економічним агентам на основі використання сучасних технологій, але за своєю сутністю не є класичними фінансовими username. Наприклад, Д. Лавриникевич зауважує, що в сучасному світі одним із найбільш розвинутих напрямків є FinTech, тобто компанії, які надають фінансові послуги з використанням сучасних технологій, але при цьому банками не є [14, с. 7]. Подібну позицію підтримують і Р. Gomber, Koch J-A., Siering M., які стверджують, що FinTech компанії належать до новаторів і «порушників спокою» у фінансовому секторі. Вони використовують у своїй роботі наявність доступного спілкування через Інтернет та можливості автоматизованої обробки інформації [22, с. 3]. Однак виникає закономірне питання щодо інноваційності та сучасності фінансових технологій, які впроваджують сьогодні банки для обслуговування своїх клієнтів. Слушно зазначає І. В. Троць, з позицією якої цілком погоджуємося, що фактично найбільшим FinTech прикладом в Україні був Приватбанк (до націоналізації), технологічні продукти якого випереджали не лише локальний український ринок, але і європейський [13, с. 286].

Таким чином, складність визначення сутності FinTech зумовлює необхідність конкретизації специфічних його ознак, які дозволять більш чітко ідентифікувати природу цієї економічної категорії. Насамперед, використовуючи виключно один концептуальний підхід до трактування цієї дефініції, не можливо надати вичерпне пояснення її сутності. FinTech варто розглядати в декількох пов'язаних, але одночасно відмінних аспектах.

Передусім FinTech – це інноваційні технології, які впроваджуються у сферу фінансових послуг і поступово мають здатність прискорювати позитивні трансформаційні процеси її зміни. Підтримуємо позицію тих науковців, які стверджують, що FinTech насамперед орієнтований на зручність клієнтів [1]. Автоматизовані систем управління притаманні були завжди фінансовим username, оскільки їхня діяльність повністю ґрунтується на інформації, яка потребує швидкого опрацювання для прийняття рішень. До ери FinTech на ринку фінансових послуг фінансові установи більшу увагу приділяли підвищенню організації власної діяльності, розробляючи та впроваджуючи нові технології для підвищення ефективності роботи. Зокрема, термін FinTech спочатку використовувався для внутрішніх операцій у фінансових у структурах. На сьогодні акцент змінився в бік підвищення якості надання фінансових послуг різним економічним агентам: фізичним та юридичним особам, органам державної влади.

Нині FinTech охоплює хвилю технологічних стартапів, які виникли за останні декілька років і змінюють спосіб організації та проведення фінансової діяльності, як у великому масштабі між компаніями, так і на більш локальному рівні, за участі окремих осіб та клієнтів [9, с. 5]. Така ситуація зумовила швидкий розвиток нових суб'єктів на ринку фінансових послуг – спеціалізованих

УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

компаній, які почали створювати та впроваджувати інноваційні технології в цю сферу і складати конкуренцію традиційним фінансовим установам. Це призвело до того, що багато вчених асоціюють категорію FinTech із діяльністю таких компаній. Зокрема D. Varga зауважує, що Fintech компанії створюються для поліпшення надання фінансових послуг, які зараз пропонуються традиційними фінансовими установами [34, с. 23]. Відповідно, ці установи використовують поєднання технологій, клієнтоцентричного сервісу та гнучкої бізнес-структури для зниження витрат, розширення клієнтської бази та зростання ринкової частки [6, с. 584].

Проте, як було вищевикладено, банківські й небанківські фінансові установи також активно впроваджують фінансові інновації у власну діяльність і у багатьох випадках надають, незважаючи на дуже інноваційну діяльність окремих FinTech компаній, кращі послуги, оскільки мають можливість запропонувати більш комплексний фінансовий продукт споживачам.

Отже, невирішеним залишається питання ідентифікації виробничих одиниць, які складатимуть у сукупності FinTech галузь. Зокрема, Pollari lan зазначає, що FinTech сектор включає в себе нові стартапи та підприємства (у fintech); вкладення інвестицій в технологічні інновації створеними фінансовими установами, а також постачальників IT технологій [28, с. 15]. На наше переконання, варто до структури такої галузі віднести такі установи:

1. Компанії, які продукують новітні технології і не є класичними типами фінансових посередників (FinTech-компанії), а основний їхній дохід формується за рахунок надання інноваційних фінансових послуг. У цьому випадку повністю підтримуємо позицію T. Ankenbrand, A. Dietrich, D. Bieri, які стверджують, що FinTech-компанії – фірми, чия основна діяльність, ключові компетенції, та / або стратегічна спрямованість полягає у розвитку саме FinTech рішень [23, с. 3].

2. Класичні фінансові установи (банківські та небанківські посередники), значний дохід яких безпосередньо формується за допомогою використання сучасних інноваційних фінансових технологій (розрахунки через відповідні платформи, онлайн-кредити, insuretech тощо).

3. Інші економічні суб'єкти, які активно впроваджують FinTech стартапи у власну діяльність, але їхня основна діяльність полягає в наданні інших послуг клієнтам (продаж товарів, продукції, надання послуг тощо).

Введенням до структури FinTech галузі й інших нефінансових суб'єктів підприємництва, на нашу думку, пов'язано з тим, що такі економічні агенти вагому увагу приділяють створенню нових FinTech рішень і адаптації їх до власної діяльності. Такі компанії витрачають власні ресурси для цього, залучають необхідних спеціалістів, створюють окремі структурні підрозділи, купують інші FinTech стартапи. Цілком погоджуємося з Г. Поченчук, що FinTech-індустрія зумовлює зміни не тільки фінансового сектору, а всіх секторів із ними пов'язаних, змінюючи бізнес-модель ведення бізнесу. Інновації у сфері кредитування та платежів, які виражаються в появі альтернативних моделей кредитування, використанні нетрадиційних джерел даних і потужної аналітики даних у сфері оцінки ризиків, прискоренні кредитних процесів із концентрацією на клієнті й скорочення операційних витрат, відкривають новий погляд на запуск бізнесу, платіжне обслуговування та вихід на міжнародний рівень [10, с. 54].

Таким чином, для поглиблення теоретичних засад пізнання сутності FinTech необхідно впровадити в науковий обіг дві категорії «FinTech-компанія» та «FinTech-установа». Різниця між ними саме й буде полягати в тому, що до FinTech-установ варто віднести всіх суб'єктів підприємницької діяльності, які активно впроваджують фінансові технології у власну роботу, але при цьому їхній основний дохід формується не від надання таких послуг, які є супроводжуваними й дозволяють підвищити якість надання відповідних послуг, забезпечити зручність для споживачів купувати товари та використовувати послуги.

У свою чергу, FinTech-компанію варто розглядати як окремий суб'єкт господарської діяльності, основною метою функціонування якого є отримання доходу виключно від надання фінансових послуг за допомогою сучасних інноваційних технологій. Такі компанії здебільшого виникають з окремих стартап-ідей і поступово перетворюються в потужних гравців ринку фінансових послуг.

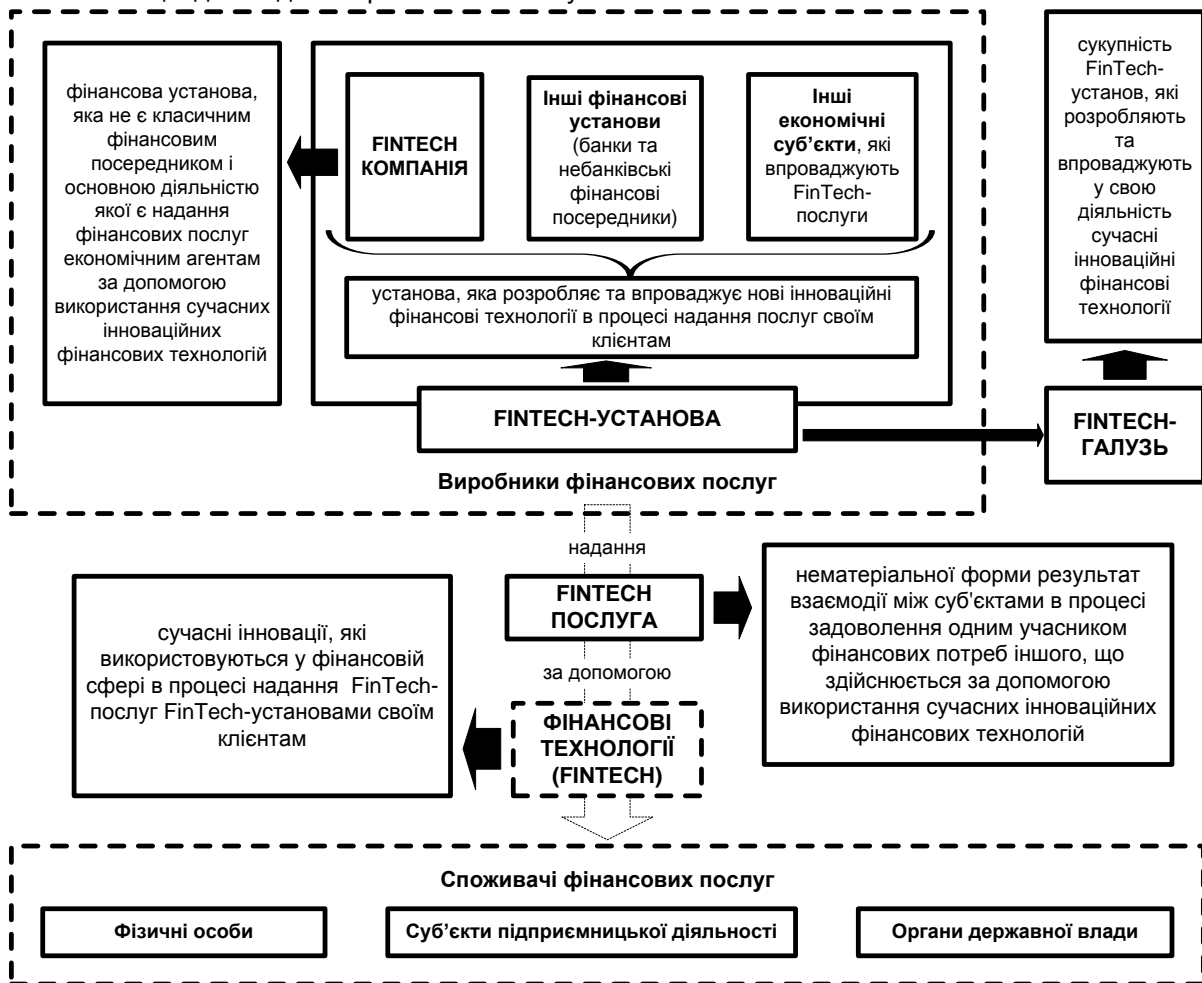
Окреслений поділ усіх суб'єктів FinTech галузі дає можливість класифікувати їх за специфікою функціонування та дозволяє узгодити економічну сутність, обґрунтувати різницю та визна-

УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

чити спільні ознаки між різними типами установ, яких поєднує активне формування та впровадження сучасних фінансових технологій.

На Рис. 1 наведено схему узгодження базових категорій у сфері дослідження сутності сучасних фінансових технологій (FinTech).

Висновки. Отже, у статті розглянуто теоретичні положення визначення сутності фінансової технології (FinTech) як економічної категорії. Зокрема розглянуто концептуальні засади вже сформованих у наукових роботах підходів трактування її змісту, що дало змогу виділити серед них два найбільш популярні: розгляд FinTech виключно як інноваційних фінансових технологій, що впроваджуються банківськими та небанківськими установами і змінюють сферу фінансових послуг, та дослідження FinTech як окремої галузі національного господарства, яку запропоновано розглядати як сукупність FinTech-установ, що розробляють та впроваджують у власну діяльність інновації для надання фінансових послуг.

Рис. 1 Схема узгодження базових категорій у сфері дослідження сутності FinTech

Джерело: складено авторами на основі [3, с. 30-31; 11, с. 101; 26, с. 9-10; 16; 35]

Також у роботі обґрунтовано необхідність поглиблення теоретичних положень пізнання сутності FinTech через використання двох категорій: «FinTech-компанія» та «FinTech-установа», обґрунтовано різницю між ними. З'ясовано, що до FinTech-установ варто відносити всіх суб'єктів підприємницької діяльності, які активно впроваджують новітні технології у власну фінансову дія-

УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

льність, що сприяє їхньому активному розвитку й дозволяє підвищити ефективність роботи та якість надання послуг споживачам. Однак основний дохід ці суб'єкти отримують не від надання фінансових послуг, а від інших видів економічної діяльності. У свою чергу, FinTech-компанія – це установа, виключним видом діяльності якої є постійна розробка передових технологій у сфері надання фінансових послуг, їх впровадження та надання відповідних послуг. Такий розподіл, з одного боку, дозволив чітко окреслити відмінність між роботою FinTech-компаній та класичними фінансовими установами, а з іншого – врахувати той факт, що FinTech-галузь не є виключно сукупністю FinTech-компаній, які працюють у межах національної економіки, а також до її складу варто відносити й інші підприємства, які також активно впроваджують фінансові інновації, здійснюють інвестиції в їх розробки, створюють відповідні структурні підрозділи для їх формування та впровадження у власну діяльність.

Література

1. Банки та фінтех-компанії: сила – в єдності [Електронний ресурс] // Фінансовий пульс. – Режим доступу : <http://finpuls.com/upload/docs/news/banking/reviews/%D0%91%D0%B0%D0%BD%D0%BA%D0%B8%20%D1%82%D0%B0%20%D1%84%D1%96%D0%BD%D1%82%D0%B5%D1%85%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D0%BF%D0%B0%D0%BD%D1%96%D1%97.pdf>. 13.
2. Господарський кодекс України. від 16.01.2003 № 436-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/436-15/paran1710#n1710>. 22.
3. Дубина, М. В. Механізм розвитку ринку фінансових послуг на основі формування інституту довіри: теорія, методологія, практика: монографія / М. В. Дубина. – Чернівці : ЧНТУ, 2018. – 668 с. 23.
4. Дудинець, Л. А. Розвиток фінансових технологій як фактор модернізації фінансової системи / Л. А. Дудинець // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2018. – Вип. 22. – С. 794–798. 3.
5. Енциклопедія. URL: <https://www.encyclopedia.com/media/encyclopedias-almanacs-transcripts-and-maps/information-industry>. 20.
6. Жердецька, Л. В. Розвиток фінансових технологій: загрози та можливості для банків / Л. В. Жердецька, Д. І. Городицький // *Економіка і суспільство*. – 2017. – Вип. 10. – С. 583–588. 14.
7. Мазаракі, А. Fintech у системі суспільних трансформацій / А. Мазаракі, С. Волосович // *Вісник КНТЕУ*. – 2018. – № 2. – С. 5–16. 12.
8. Морозко, Н. Основные тренды развития индустрии финансовых технологий: монография / Н. Морозко, В. Диденко В. – Москва : РУСАЙНС, 2017. – 176 с. 7.
9. Оперезжая будущее: партнерство для развития вашего бизнеса в Финтехе. IBM корпорация. 2018 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www2.themspub.com/rs/688-PJS-525/images/IBM_FinTech_Fast_Forward_Brochure_RU.pdf. 15.
10. Поченчук, Г. М. FinTech у структурі фінансової системи / Г. М. Поченчук // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2018. – Вип. 21. – С. 49–55. 2.
11. Росс, А. Индустрии майбутнього / А. Росс. – Київ : Наш формат, 2017. – 320 с. 24.
12. Семенов, А. Ю. Тенденції розвитку FinTech послуг на світовому та вітчизняному ринках фінансових послуг / А. Ю. Семенов, С. В. Цирулик // *Бізнес Інформ*. – 2018. – № 10. – С. 327–334. 4.
13. Троц, І. В. Тенденції, проблеми та перспективи розвитку FinTech в Україні / І. В. Троц // Збірник наукових праць Хмельницького кооперативного торговельно-економічного інституту: Економічні науки. – 2018. – №12.

References

1. Banky ta fintekh-kompanii: sila – v yednosti [Banks and power of Fintech compaines – in unity]. *finpuls.com/ru*. Retrieved from <http://finpuls.com/upload/docs/news/banking/reviews/%D0%91%D0%B0%D0%BD%D0%BA%D0%B8%20%D1%82%D0%B0%20%D1%84%D1%96%D0%BD%D1%82%D0%B5%D1%85-%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D0%BF%D0%B0%D0%BD%D1%96%D1%97.pdf> [in Ukrainian].
2. Hospodarskyi kodeks Ukrainy vid 16.01.2003 № 436-IV [The Commercial Code of Ukraine on January 16, 2003 № 436-IV]. Retrieved from <https://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/436-15/paran1710#n1710> [in Ukrainian].
3. Dubyna, M. V. (2018). *Mekhanizm rozvytku rynku finansovykh posluh na osnovi formuvannya instytutu dovery: teoriia, metodolohiia, praktyka* [Mechanism of the financial services market development based on trust institution formation: theory, methodology, practice]. Chernihiv: ChNTU [in Ukrainian].
4. Dudynets, L. A. (2018). Rozvytok finansovykh tekhnolohii yak faktor modernizatsii finansovoi systemy [Development of financial technologies as a factor of financial system modernization]. *Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky – Global and National Problems of Economy*, 22, 794–798 [in Ukrainian].
5. *Entsyklopediia* [Encyclopedia]. Retrieved from <https://www.encyclopedia.com/media/encyclopedias-almanacs-transcripts-and-maps/information-industry> [in Ukrainian].
6. Zherdetska, L. V. & Horodynskyi, D. I. (2017). Rozvytok finansovykh tekhnolohii: zahrozy ta mozhlyvosti dlia bankiv [Development of financial technologies: threats and opportunities for banks]. *Ekonomika i suspilstvo – Economics and Society*, 10, 583–588 [in Ukrainian].
7. Mazaraki, A., Volosovych, S. (2018). Fintech u systemi suspilnykh transformatsii [FinTech in the system of social transformations]. *Visnyk KNTEU – Herald of Kyiv National University of Trade and Economics*, 2, 5–16 [in Ukrainian].
8. Morozko, N. & Dydenko, V. (2017). *Osnovnye trendy razvitiia industrii finansovykh tekhnologii Main trends in the development of financial technologies industry*. Moscow: RUSAINS [in Russian].
9. Oprezhaia budushchee: partnerstvo dlia razvitiia vashego biznesa v Fintekhe [Ahead of the future: partnership for the development of your business in Fintech]. (2018). <https://www.ibm.com/ua-uk>. Retrieved from http://www2.themspub.com/rs/688-PJS-525/images/IBM_FinTech_Fast_Forward_Brochure_RU.pdf [in Russian].
10. Pochenchuk, H. M. (2018). FinTech u strukturi finansovoi systemy [FinTech in the financial system structure]. *Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky – Global and Na-*

УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

- С. 283-292. 9.

14. Цифровой рай. Как банки строят его для клиентов и для себя // Деловая столица. - 2019. - № 12/930. - С. 7. 1.

15. Bettinger, A. Fintech: A series of 40 time shared models used at Manufacturers Hanover Trust Company / A. Bettinger // *Interfaces*. - 1972. - № 2 (4). - P. 62–63.

16. Carmen Leong. Nurturing a FinTech ecosystem: The case of a youth microloan startup in China / Carmen Leong, Barney Tan, Xiao Xiao, Felix Ter Chian Tan, Yuan Sun // *International Journal of Information Management*. - April 2017. - Vol. 37. Issue 2. - P. 92–97. 34.

17. Encyclopedia. URL: <https://www.pcmag.com/encyclopedia/term/44945/information-industry>. 19.

18. Fintech Innovation: An Overview Clement Ancrì, Board of Governors of the Federal Reserve System. 19 October 2016, Washington D.C. 18.

19. FinTech. The World Bank. URL: <https://www.worldbank.org/en/topic/fintech>. 5.

20. Frame S., Wall L., White L. Technological Change and Financial Innovation in Banking: Some Implications for FinTech. *FRB Atlanta Working Paper 2018-11*, Federal Reserve Bank of Atlanta. DOI: 10.29338/wp2018-11. 28.

21. FSB. Financial Stability Board. URL: <http://www.fsb.org/wp-content/uploads/R140219.pdf>. 10.

22. Gomber P. Digital Finance and FinTech: Current Research and Future Research Directions / P. Gomber, J.-A. Koch, M. Siering // *Journal of Business Economics*. - 2017. - Vol. 87. Issue 5. - P. 537-580. 32.

23. IFZ FinTech Study 2018. An Overview of Swiss FinTech / Editors Ankenbrand T., Dietrich A., Bieri D. Institute of Financial Services Zug IFZ. URL: https://www.swissbankers.ch/de/media/12224/A1223826_FinTech_IH_web_Es.pdf.aspx. 30.

24. Kshitika Ramesh Desai. Fintech Innovations and Its Impact on the Profitability of Selected Banks / Kshitika Ramesh Desai, Meena V., Vinutha V., Kavitha Jayakumar // *International Journal of Business and Management Invention*. - 2019. - Vol. 8. Issue 01. Ver. V. - P. 41–45. 29/

25. Micu, I. Financial technology (Fintech) and its implementation on the Romanian non-banking capital market / I. Micu, A. Micu // *Practical Application of Science*. - 2016. - Vol. IV. Issue 2 (11). - P. 379-384. 33.

26. Navaretti, G. FinTech and Banks: Friends or Foes? / G. Navaretti, A. Pozzolo // *European Economy*. - 2017. - № 2. - P. 9-30. 25.

27. Oxford dictionary. FinTech. URL: <https://en.oxforddictionaries.com/definition/fintech>. 6.

28. Pollari, Ian. The rise of Fintech opportunities and challenges. // *JASSA: The Finsia Journal of Applied Finance*. - 2016. - No. 3. - P. 15-21. 31.

29. Sanjiv R. Das. The Future of FinTech. URL: <https://srdas.github.io/Papers/fintech.pdf>. 26.

30. Schueffel, P. Taming the Beast: A Scientific Definition of FinTech / P. Schueffel // *Journal of Innovation Management*. - 2016. - Vol. 4. - No. 4. - P. 32–34. 8.

31. Sound Practices: Implications of fintech developments for banks and bank supervisors / Basel Committee on Banking Supervision. 2017. 49 p. URL: <https://www.bis.org/bcbps/publ/d431.htm>. 11.

32. The Statistics Portal. URL: <https://www.statista.com/statistics/893954/number-fintech-startups-by-region>. 16.

33. Tokushi Nakashima. Creating credit by making use of mobility with FinTech and IoT / Tokushi Nakashima // *IATSS Research*. - 2018. - № 42. - P. 61-66. 17. 21.

34. Varga D. Fintech, the new era of financial services /

tional Problems of Economy, 21, 49–55 [in Ukrainian].

11. Ross, A. (2017). *Industrii maibutnoho [Industry of the Future]*. Kyiv: Nash format [in Ukrainian].

12. Semenoh, A. Yu. & Tsyruyk, S. V. (2018). Tendentsii rozvytku FinTech posluh na svitovomu ta vitchyznianomu rynkakh finansovykh posluh [The Tendencies in the Development of Fintech Services in Both the Global and the National Financial Services Markets]. *Biznes Inform – Business Inform*, 10, 327–334 [in Ukrainian].

13. Trots, I. V. (2018). Tendentsii, problemy ta perspektyvy rozvytku FinTech v Ukraini [Trends, problems and prospects for FinTech in Ukraine]. *Zbirnyk naukovykh prats Khmelnytskoho kooperatyvnoho torhovelno-ekonomichnoho instytutu: Ekonomichni nauky – Khmelnytsky Cooperative Trade And Economic Institute: Economic Sciences*, 12, 283–292 [in Ukrainian].

14. Tsyfrovoi rai. Kak banky stroiat ego dlia klientov i dlia sebja [Digital Paradise How do banks build it for customers and for themselves]. (2019). *Delovaia stolitsa – Business capital*, 12/930, 7 [in Russian].

15. Bettinger A. (1972). Fintech: A series of 40 time shared models used at Manufacturers Hanover Trust Company. *Interfaces*, 2 (4), 62–63 [in English].

16. Carmen Leong, Barney Tan, Xiao Xiao, Felix Ter Chian Tan, Yuan Sun (April 2017). Nurturing a FinTech ecosystem: The case of a youth microloan startup in China. *International Journal of Information Management*, 37 (2), 92–97 [in English].

17. Encyclopedia. www.pcmag.com. Retrieved from <https://www.pcmag.com/encyclopedia/term/44945/information-industry> [in English].

18. Fintech Innovation: An Overview Clement Ancrì, Board of Governors of the Federal Reserve System. 19 October 2016, Washington D.C. [in English].

19. FinTech. The World Bank. www.worldbank.org. Retrieved from <https://www.worldbank.org/en/topic/fintech> [in English].

20. Frame, S., Wall, L., White, L. (2018). Technological Change and Financial Innovation in Banking: Some Implications for FinTech. *FRB Atlanta Working Paper 2018-11*, Federal Reserve Bank of Atlanta. DOI: 10.29338/wp2018-11 [in English].

21. FSB. Financial Stability Board. www.fsb.org. Retrieved from <http://www.fsb.org/wp-content/uploads/R140219.pdf> [in English].

22. Gomber, P., Koch, J.-A., Siering, M. (2017). Digital Finance and FinTech: Current Research and Future Research Directions. *Journal of Business Economics*, 87 (5), 537-580 [in English].

23. Ankenbrand, T., Dietrich, A., Bieri, D. (Eds.) (2018). IFZ FinTech Study 2018. An Overview of Swiss FinTech. *Institute of Financial Services Zug IFZ*. Retrieved from https://www.swissbankers.ch/de/media/12224/A1223826_FinTech_IH_web_Es.pdf.aspx [in English].

24. Kshitika Ramesh Desai, Meena V., Vinutha V., Kavitha Jayakumar (2019). Fintech Innovations and Its Impact on the Profitability of Selected Banks. *International Journal of Business and Management Invention*, 8(01), V, pp. 41–45 [in English].

25. Micu, I., Micu, A. (2016). Financial technology (Fintech) and its implementation on the Romanian non-banking capital market. *Practical Application of Science*, IV (2 (11)), 379-384 [in English].

26. Navaretti, G., Pozzolo, A. (2017). FinTech and Banks: Friends or Foes? *European Economy*, 2, 9–30 [in English].

УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

D. Varga // VEZETÉSTUDOMÁNY / BUDAPEST MANAGEMENT REVIEW. - 2017. - № 11. - P. 21-32. 27.

35. Wenyu (Derek) Du, Shan L. Pan, Dorothy E. Leidner, Wenchi Ying. Affordances, experimentation and actualization of FinTech: A blockchain implementation study. *Journal of Strategic Information Systems*. March 2019. Vol. 28. Issue 1. P. 50–65. 35.

27. Oxford dictionary. FinTech. Retrieved from <https://en.oxforddictionaries.com/definition/fintech> [in English].

28. Pollari, Ian (2016). The rise of Fintech opportunities and challenges. *JASSA: The Finsia Journal of Applied Finance*, 3, 15-21 [in English].

29. Sanjiv, R. Das (n.d.). The Future of FinTech. Retrieved from <https://srdas.github.io/Papers/fintech.pdf> [in English].

30. Schueffel, P. (2016). Taming the Beast: A Scientific Definition of FinTech. *Journal of Innovation Management*, 4 (4), 32–34 [in English].

31. Sound Practices: Implications of fintech developments for banks and bank supervisors (2017). *Basel Committee on Banking Supervision*. Retrieved from <https://www.bis.org/bcbs/pub/d431.htm> [in English].

32. The Statistics Portal. Retrieved from <https://www.statista.com/statistics/893954/number-fintech-startups-by-region> [in English].

33. Tokushi Nakashima (2018). Creating credit by making use of mobility with FinTech and IoT. *IATSS Research*, 42, 61–66 [in English].

34. Varga, D. (2017). Fintech, the new era of financial services. *VEZETÉSTUDOMÁNY / BUDAPEST MANAGEMENT REVIEW*, 11, 21–32 [in English].

35. Wenyu (Derek) Du, Shan L. Pan, Dorothy E. Leidner, Wenchi Ying (March 2019). Affordances, experimentation and actualization of FinTech: A blockchain implementation study. *Journal of Strategic Information Systems*, 28 (1), 50–65 [in English].

Надійшла 03.02.2019

Бібліографічний опис для цитування :

Шкарлет, С. М. Теоретичні аспекти визначення сутності категорії «Fintech»/ С. М. Шкарлет, М. В. Дубина, О. С. Жук // Науковий вісник Полісся. – 2019. - № 1 (17). – С. 148-157.

Шкарлет Сергій Миколайович доктор економічних наук, професор, професор кафедри теоретичної та прикладної економіки, заслужений діяч науки і техніки України, ректор Чернігівського національного технологічного університету, Чернігівський національний технологічний університет; <https://orcid.org/0000-0003-2062-3662>; E-mail: shkarlet@ukr.net;

Shkarlet Serhiy Mykolaiovych Doctor of Economic Sciences, Professor, Professor at the Department of Theoretical and Applied Economics, Honored Worker of Science and Technology of Ukraine, Rector of the Chernihiv National University of Technology, Chernihiv National University of Technology; <https://orcid.org/0000-0003-2062-3662>; E-mail: shkarlet@ukr.net;

Дубина Максим Вікторович доктор економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Чернігівський національний технологічний університет; <https://orcid.org/0000-0002-5305-7815>; Researcher ID: F-3291-2014; SPIN-код: 1183-5775; E-mail: maksim-32@ukr.net; mvdubyna@gmail.com;

Dubyna Maksym Viktorovych Doctor of Economic Sciences, Associate Professor, Associate Professor at the Department of Finance, Banking and Insurance, Chernihiv National University of Technology; Researcher ID: F-3291-2014; SPIN-code: 1183-5775; E-mail: maksim-32@ukr.net; mvdubyna@gmail.com;

Жук Олена Сергіївна кандидат економічних наук, асистент кафедри економіки та фінансів підприємства, Київський національний торговельно-економічний університет; <https://orcid.org/0000-0002-9016-1232>; E-mail: e_zhuk@ukr.net;

Zhuk Olena Serhiivna Candidate of Economic Sciences, Assistant at the Department of Economics and Business Finance, Kyiv National University of Trade and Economics; <https://orcid.org/0000-0002-9016-1232>; E-mail: e_zhuk@ukr.net.